

Hvorfor skal psykisk helsebehandling ikke prioriteres?

DEBATT: [I en reportasje i Aftenbladet 31. januar får vi vite at Helse Stavanger](#) må «spare» 600 millioner for å få lån til å fullføre det nye sykehuset. Nytt sykehusbygg for behandling av mennesker med psykiske lidelser kan i verste fall først skje i 2040!

«I januar 2017 hadde sivilombudsmannens forebyggingsenhet tilsynsbesøk ved det psykiatriske sykehuset på Våland. Allerede da ble det påpekt mangler ved bygget, særlig skjermingsenhetene ved akuttpostene», skriver Arnhild G. Ottesen. Byggene for psykisk helsevern voksne ble bygget i 1968, 1970 og 1996. **Foto: Jarle Aasland**

Debattinnlegg

- **Arnhild G. Ottesen**

Landsforeningen for pårørende innen psykiatri (LPP),
Rogaland

Publisert:
I går 19:00

Videre får vi høre at ansatte fortviler over et sykehusbygg som skriker etter vedlikehold, og som er bekymret både for arbeidsmiljøet og pasientbehandlingen.

Én av manglene som påpekes er at pasienter har svært begrenset mulighet til å komme ut i frisk luft. Det er helt sikkert greit hvis du er innlagt på sykehus for en blindtarm- eller hjerteoperasjon. Men hva hvis du blir innlagt til *tvungen* behandling på grunn av din bipolare lidelse, en psykotisk episode, din ROP-lidelse, eller du er så deprimert at det er fare for at du skal ta ditt eget liv? Ville du synes det var greit å ikke ha mulighet til å trekke frisk luft når du sjøl følte behov for det? Å måtte vente på at noen *kanskje* kan følge deg ut til et område det er *mulig* å trekke pusten – bare én gang til dagen – kanskje?

Skjermingsenhetene er trange, utrivelige, til dels klaustrofobiske og til tider et svært urolig sted å oppholde seg – og med begrenset mulighet for å trekke frisk luft.

I januar 2017 hadde sivilombudsmannens forebyggingsenhet tilsynsbesøk ved det psykiatriske sykehuset på Våland. Allerede da ble det påpekt mangler ved bygget, særlig skjermingsenhetene ved akuttpostene. For dere som lurer på hva en skjermingsenhet er, så er det et lite område med noen få pasientrom og et lite oppholdsrom. Her får du rom hvis du på grunn av din sykdom er spesielt urolig, og behandleren din mener det er best for deg (eller medpasientene dine) å være på et mindre område med lite stimuli og personale lett tilgjengelig.

Trangt og utrivelig

Målet er raskere tilfriskning ved at du får mulighet til å befinne deg i behagelige, avslappende og rolige omgivelser som demper stressnivået. Og det høres jo fint ut! Pårørende som besøker sine som er innlagt på en skjermingsenhet på sykehuset vårt, har imidlertid en annen historie å fortelle. Skjermingsenhetene er trange, utrivelige, til dels klaustrofobiske og til tider et svært urolig sted å oppholde seg – og med begrenset mulighet for å trekke frisk luft. Og her *må* du som pasient oppholde deg, dvs. hvis du er

innlagt til tvungen behandling og behandler finner skjerming nødvendig.

I UKOM sin rapport fra 2021 «Om skjermingsenheter i det psykiske helsevernet» sies det: *Tilfriskning må være målet for oppholdet på skjermingsenheten, også når pasienter skjermes av hensyn til andre. Pasientrommene bør ha utsikt til natur eller andre beroligende omgivelser. Minstestandarden bør omtale fasiliteter egnet til å motta besøk inne på skjermingsenheten. Lokalene bør være tilrettelagt for fysisk aktivitet innendørs og ha utstyr for aktivisering. Minstestandarden bør minne om pasientens rett til daglige uteaktiviteter. Pasienter som skjermes, bør ha muligheten til å gå ut til et trygt uteområde uten følge. Skjermingsenhetene bør ha lett tilgang til uteområder egnet for hvile og rekreasjon.*

Igjen bakerst i køen

Det hadde vært fint hvis det var slik, men dessverre. Slik er ikke det psykiatriske sykehuset vårt på Våland innrettet. Og vi som er pårørende, skjønner ikke hvorfor mennesker med psykiske lidelser igjen skal stille bakerst i køen. Det er vi, sammen med våre nærmeste psykisk syke, som burde gå i protesttog, stille opp foran Stortinget og forlange helseforetaksmodellen skrotet, øyeblikkelig, laget protestsider på Facebook om «Vi som krever bedre behandling av psykisk syke – nå». Men orker vi det? Sannsynligvis ikke. Men vi kan jo spørre: Hvorfor skal *ikke* psykiske lidelser prioriteres når det bygges nytt sykehus?